VAN NUL TOT NU

DOOR ALFONS BRUEKERS, STICHTING GESCHIEDSCHRIJVING NEDERWEERT

Stond een Nederweertenaar aan de wieg van het Franse volkslied Marseillaise?

Het Franse volkslied heet de Marseillaise. In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden is deze nationale hymne niet ontstaan in Marseille, maar in Straatsburg. In april 1792 componeerde Rouget de Lisle, een kapitein van de Franse genie, een muziekstuk. Officieel heette het de 'Chant de Guerre pour l'Armée du Rhin'. De compositie bleek zo meeslepend dat een bataljon vrijwilligers uit Marseille onder het zingen van dit lied Parijs binnentrok. Vanaf dat moment wordt het overal de Marseillaise genoemd.

In het kleine huis links woonde het weversgezin Simons-Simonis. FOTO SGN

Er bestaat een verrassende connectie tussen de Marseillaise en Nederweert, en wel in de persoon van Jean Simonis. Tweehonderd jaar geleden was hij inwoner van Nederweert. Volgens de plaatselijke overlevering was deze dorpsgenoot geboortig van de Elzas, waar zijn familie een grossierderij in koloniale waren zou hebben gehad. Als officier in het Franse leger zou Simonis ingekwartierd zijn geweest in Straatsburg bij de familie waar ook Rouget de Lisle en andere militairen verbleven. Het was daar blijkbaar een gezellige boel en door deze officieren werd er 's avonds in de huiskamer veel gemusiceerd. Zo ontstond daar spontaan de *Marseillaise*.

In de tijd van Napoleon leidden de wegen van militair Jean Simonis naar Eindhoven waar hij in 1801 in het huwelijk trad met Joanna Maria Tibout uit Wallonië. Bij hun huwelijk adopteerde hij de 14 maanden jonge Petronilla, dochter van zijn overleden broer. Het gezin vestigde zich vervolgens in Asten alwaar Joanna Maria in 1812 overleed. De weduwnaar Simonis en zijn kinderen verhuisden van Asten naar Nederweert en trokken in bij Peter Nijssen. Deze landbouwer woonde in een 1970 afgebroken boerderij op de hoek van de Nieuwstraat en de Winnerstraat. Daar overleed de Franse legerveteraan in 1824. De ambtenaar van de Burgerlijke Stand tekende de bijzondere status van Simonis aan met de woorden gepensioneerd militair van het Rijk.

Kraamvrouwenkoorts

Een dochter van de Nederweerter legerveteraan Jean Simonis, in 1803 gedoopt met de even zeldzame als welluidende voornaam Joanna-Fiacra, trad in het huwelijk met Antonius Simons. Hij was een linnenwever en zoon van een bemiddelde koopman uit de Bosserstraat. Het echtpaar Simons-Simonis trok naar de dorpskern en verhuisde rond 1832 van de Koolensteeg (nu Burg. Greijmansstraat, vlak bij de St. Lambertuskerk) naar de buurtschap Staat. Ze woonden daar in een van de wevershuisjes bij het ven dat Staterkuil genaamd werd. Het huwelijk was helaas maar van korte duur. Op 26 juni 1834 overleed Joanna-Fiacra in het kraambed, vermoedelijk aan kraamvrouwenkoorts. Haar overlijden werd aangegeven door buurman Petrus Adrianus Trouwen en veldwachter Laurens Ongena.

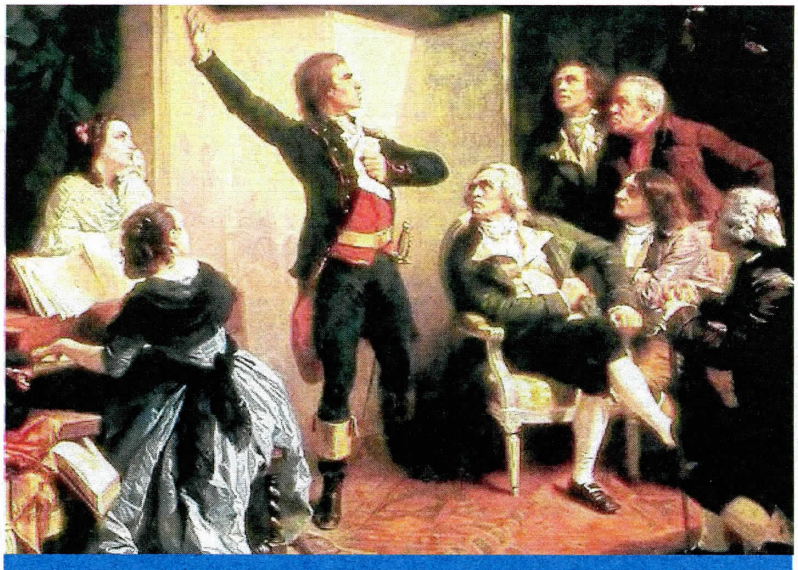

Rouget de Lisle zingt de 'Marseillaise'. Schilderij van Isidore Pils, Musée des Beaux-Arts, Straatsburg. FOTO VIA INTERNET

Dochtertje Joanna Maria Simons huwde in 1853 te Weert met de kleermaker (later koopman en tapper) Petrus Franciscus Kneepkens in Weert. Hun zoon Willem Augustinus Kneepkens was militair apotheker. Na een verblijf in Nederlands Oost-Indië vestigde hij zich als apotheker in de Molenstraat in Weert. Zijn zoon werd officier van justitie en een zoon van de officier nam later de apotheek over.

Bewondering

Joanna-Fiacra's stiefzuster, Petronilla Simonis, moet in haar leven veel indruk hebben gemaakt in Nederweert. Zoveel zelfs, dat rond 1935 nog verhalen uit de volksmond over haar konden worden opgetekend. Daarin klinkt veel bewondering door voor het begaafde jonge meisje en beluisteren we dat zij zeer onderlegd was en vier talen sprak. Verder zou haar adoptievader verteld hebben over zijn legerervaringen en dat hij aanwezig zou zijn geweest bij het componeren van de *Marseillaise*. Of Nederweertenaar Simonis echt aan de wieg van het Franse volkslied stond, zullen we nooit te weten komen. Historisch gezien rammelt de overlevering nogal, ook al is er wat vederlichte *circumstantial evidence*. Maar het verhaal van Jean Simonis zal voor de Nederweertenaren wel net zo overtuigend en meeslepend zijn geweest als de *Marseillaise* zelf dat is voor de Fransen, tot de dag van vandaag...